

MATERIAŁY EDUKACYJNE DLA SZKÓŁ

SCENARIUSZ **1** EDYCJA 2025/2026

MISJA SZKOŁA

NA TROPIE
ZMIAN KLIMATYCZNYCH

WWW.PRZYJACIELENATURE.PL

ORGANIZATOR
PROGRAMU

PARTNERZY

REKOPOL

CFF CZĘPczyński
FAMILY
FOUNDATION

PARTNER
MERYTORYCZNY

GRID
WARSZAWA | In partnership with
UN Environment
Programme

SZKOŁY

Scenariusz nr 1

MISJA SZKOŁA. NA TROPIE ZMIAN KLIMATYCZNYCH.

PODCZAS REALIZACJI MISJI DZIECI NAUCZĄ SIĘ:

- jaka jest różnica między pogodą a klimatem,
- jak zmienia się klimat, czym są zmiany klimatyczne i skąd się biorą,
- jaka jest rola każdego z nas w dbaniu o klimat.

POTRZEBNE MATERIAŁY DO REALIZACJI MISJI:

1. Folder edukacyjny dla Nauczyciela.
2. Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 1 - Termometr.
3. Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 2 - Wezwanie Kubusia.
4. Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 3 - Gazeta.
5. Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 4 - film pt. „Dbaj o naturę. To się podwójnie opłaca”.
6. Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 5 - Karta Odznak.
7. Karta pracy dla dzieci nr 1 - Karta „Kubusiowego Przyjaciela Natury”.
8. Karta pracy dla dzieci nr 2 - Karta Misji cz. I.
9. Karta pracy dla dzieci nr 3 - Karta Misji cz. II.
10. Dodatkowo: 2 termometry pokojowe, 2 stoiki, 1 nakrętka.
11. Komputer do wyświetlania filmu.
12. Dodatkowo w wersji bez drukowania kart pracy i pomocy dydaktycznych: karteczki samoprzylepne lub pocięte kartki z odpadu i taśma malarska, termometr pokojowy.

PRZED LEKCJĄ:

1. Przeczytaj merytoryczny wstęp do lekcji w Folderze dla Nauczyciela.
2. Przygotuj termometr pokojowy lub wytnij go z pomocy dydaktycznej nr 1. Następnie ukryj w klasie razem z pomocą dydaktyczną nr 2: Wezwaniem Kubusia.

SZKOŁY

Scenariusz nr 1

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. **POGODA CZY KLIMAT?** (obserwacje, potrzebna **karta pracy dla dzieci nr 2: Karta Misji cz. I**)

Nauczyciel wita się z dziećmi i pyta: *jaką mamy dzisiaj pogodę?* Najlepiej, gdy lekcja zacznie się na zewnątrz, tak aby dzieci mogły lepiej zaobserwować warunki pogodowe. Zwraca uwagę na takie czynniki jak temperatura, nasłonecznienie, zachmurzenie, wiatr czy opady. Uczniowie notują/rysują warunki pogodowe na karcie misji. Następnie już w klasie Nauczyciel zadaje dzieciom pytanie: *czym pogoda różni się od klimatu?* Słucha wypowiedzi dzieci i podsumowuje, mówiąc, że pogoda dotyczy nas tu i teraz, zmienia się codziennie, czasem nawet kilka razy w ciągu dnia. Mówi dalej, że **aby opisać pogodę, naukowcy używają specjalnych przyrządów, którymi mierzą temperaturę, prędkość wiatru, nasłonecznienie, gęstość opadów czy ciśnienie atmosferyczne.**

Natomiast **klimat to warunki pogodowe, które panują w określonym miejscu przez dłuższy czas.** Aby opisać klimat, naukowcy dzień po dniu od ponad 30 lat zbierają bardzo szczegółowe dane na temat pogody w określonym miejscu i dzięki temu mogą stwierdzić, czy klimat jest zimny, ciepły, wilgotny, czy suchy. Następnie Nauczyciel mówi, że na **Ziemi istnieje kilka stref klimatycznych** i pyta dzieci, **czy wiedzą, jaki klimat panuje w Polsce.**

ALTERNATYWNA WERSJA ZABAWY BEZ DRUKOWANIA

Jeśli Nauczyciel nie chce drukować **karty pracy dla dzieci nr 2: karty misji cz. I**, prosi uczniów o narysowanie lub zanotowanie warunków pogodowych w swoich zeszytach.

2. **KLIMAT SIĘ ZMIENIA** (potrzebna **pomoc dydaktyczna nr 1: Termometr** oraz **karta pracy dla dzieci nr 2: Karta Misji cz. I**)

Na wstępie Nauczyciel mówi, że w klasie zostało ukryte jedno z narzędzi pomiarowych, które jest bardzo ważne dla dalszej części lekcji. Następnie przeprowadza z klasą zabawę „ciepło-zimno”, w trakcie której dzieci szukają termometru. Po odnalezieniu Nauczyciel zadaje pytanie, czy dzieci wiedzą, co to jest, do czego służy ten przedmiot i czy mają go w domu. Nauczyciel podsumowuje, mówiąc, że **termometr służy do mierzenia temperatury powietrza, dzięki czemu wiemy, czy na zewnątrz jest ciepło, czy zimno.** Jeśli za oknem zamontowany jest termometr, Nauczyciel może wspólnie z dziećmi dokonać odczytu. Uczniowie zaznaczają odczytaną temperaturę na **karcie pracy nr 2.**

ALTERNATYWNA WERSJA ZABAWY BEZ DRUKOWANIA

(potrzebny termometr pokojowy)

Zamiast drukowania **pomocy dydaktycznej nr 1**, Nauczyciel może posłużyć się przyniesionym przez siebie termometrem pokojowym. W tym wypadku ukrywa go w klasie. Dalszy ciąg zabawy przebiega bez zmian.

SZKOŁY

Scenariusz nr 1

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

3. **WEZWANIE DO DZIAŁANIA** (potrzebna **pomoc dydaktyczna nr 2: Wezwanie Kubusia** oraz **karta pracy dla dzieci nr 1: Karta „Kubusiewego Przyjaciela Natury”**)

W kolejnej części Nauczyciel odczytuje treść **pomocy dydaktycznej nr 2: Wezwanie Kubusia**. Dodatkowo może ją także wyświetlić na rzutniku.

Po odczytaniu wiadomości od Kubusia Nauczyciel pyta dzieci, czy są gotowe na misję, do której wezwał ich Kubaś, oraz rozdaje **Kartę „Kubusiewego Przyjaciela Natury”**. Dzieci wypełniają stronę, rysując swoją podobiznę i wymyślając swój pseudonim. Następnie Nauczyciel pyta dzieci, *o czym pisał Kubaś w swoim wezwaniu*. Dzieci odpowiadają, a gdy w ich wypowiedziach padnie temat **wzrostu temperatury na Ziemi o 1 stopień Celsjusza**, Nauczyciel pyta, *czy to dużo, czy mało*. Odpowiedź nie jest prosta. Wydawać by się mogło, że to mało, ale powoduje to określone skutki dla środowiska i ludzi.

4. **CZYM SĄ ZMIANY KLIMATYCZNE?** (potrzebna **pomoc dydaktyczna nr 3: Gazeta**, skopiowana dla każdego dziecka oraz **karta pracy dla dzieci nr 2: Karta Misji cz. I**)

Nauczyciel rozdaje dzieciom **pomoc dydaktyczną nr 3: Gazetę** i prosi, aby dowiedzieli się z niej o skutkach globalnego ocieplenia. Dzieci, które nie potrafią jeszcze czytać, mogą wysnuć swoje wnioski na podstawie zdjęć i ilustracji. Nauczyciel może także przeczytać całość gazety na głos. Należy zwrócić uwagę dzieci, że dwie informacje nie dotyczą skutków zmian klimatycznych i nie trzeba do nich dopasowywać wniosku. Następnie Nauczyciel prosi, aby dzieci zanotowały lub narysowały na **karcie pracy nr 2** swoje przemyślenia i podzieliły się nimi na forum klasy. Dzieci mogą także wycinać poszczególne zdjęcia lub rysunki i przyklejać je na karcie.

Wśród odpowiedzi powinny się znaleźć następujące informacje:

- Pogoda staje się coraz bardziej nieprzewidywalna, coraz częściej występują susze, pożary, powodzie czy huragany.
- Topnieje lód na biegunach, wskutek czego podnosi się poziom wody w oceanach i morzach.
- W niektórych częściach świata klimat robi się zbyt suchy, a w innych zbyt wilgotny, co utrudnia życie mieszkających tam ludzi.
- Strumienie i rzeki wysychają.
- Zimy stają się cieplejsze, jest coraz mniej śniegu, a lata stają się bardziej upalne.

ALTERNATYWNA WERSJA ZABAWY BEZ DRUKOWANIA

W tej wersji zabawy **pomoc dydaktyczna nr 3: Gazeta** może zostać wyświetlona przez Nauczyciela, a jej treść odczytana na głos na forum klasy. Natomiast **karta pracy nr 2** zastąpiona poprzez notowanie lub rysowanie skutków globalnego ocieplenia przez uczniów na karteczkach samoprzylepnych lub pociętych kartkach z odzysku. Następnie ochotnicy prezentują swoje propozycje na forum klasy i przyklejają karteczki na tablicy.

SZKOŁY

Scenariusz nr 1

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

5. DLACZEGO TAK SIĘ DZIEJE? (eksperyment)

Nauczyciel mówi, że dzieje się to przez **gazy cieplarniane**, czyli gazy, które powstają w wyniku spalania paliw kopalnych. Głównym gazem cieplarnianym jest CO₂, czyli dwutlenek węgla. Emitują go na przykład elektrownie, samoloty, samochody, czyli wszystko to, co spala paliwa kopalne, tj. ropę, węgiel i gaz. **Ponieważ na Ziemi jest coraz więcej ludzi, zużywamy więcej prądu, więcej kupujemy, ogrzewamy swoje domy, używamy większej ilości samochodów, to i gazów cieplarnianych jest więcej. Tworzą one warstwę nad Ziemią, która zatrzymuje ciepło.** Im jest ich więcej, tym więcej ciepła zostaje na Ziemi.

Aby to zobrazować, Nauczyciel może przeprowadzić prosty eksperyment. Potrzebne są dwa stoiki, jedna nakrętka i dwa termometry pokojowe. Aby wykonać eksperyment, należy umieścić po jednym termometrze w każdym ze stoików i jeden z nich szczelnie zakręcić. Następnie postawić oba stoiki w słonecznym miejscu. Temperatura w zakręconym stoiku będzie wyższa. Efekt będzie można obserwować po ok. 30 minutach.

6. CZY MOŻEMY COŚ ZROBIĆ? (potrzebna **pomoc dydaktyczna nr 4: film pt. „Dbaj o naturę. To się podwójnie opłaca”**)

Nauczyciel zadaje pytanie dzieciom: *czy możemy coś zrobić, aby zatrzymać zmiany klimatyczne?* Słucha odpowiedzi dzieci i podsumowuje, mówiąc, że dobrą wiadomością jest to, że wszystko jest w naszych rękach. **Każdy z nas może przyczynić się do ochrony klimatu i redukcji wysyłania CO₂ do atmosfery.** Jak? Obejrzyjcie film, w którym Kubuś udzieli Wam kilku wskazówek.

Następnie Nauczyciel prosi dzieci o uwagę i włącza film.

7. CO MOŻEMY ZROBIĆ (potrzebna **karta pracy dla dzieci nr 3: Karta Misji cz. II**)

Nauczyciel prosi dzieci, aby podzieliły się tym, co zapamiętały z filmu. Dzieci wymieniają rady otrzymane od Kubusia. Następnie Nauczyciel dzieli klasę na cztery grupy (według rzędów lub poprzez wskazanie poszczególnych grup wg ławek) i prosi, aby każda z grup rozejrzała się po klasie i zanotowała (lub w przypadku dzieci niepotrafiących jeszcze pisać – narysowała) to, co świadczy w klasie o zachowaniach sprzyjających naszej planecie. Każdy notuje na swojej **karcie pracy nr 3**. Może to być np.: segregowanie śmieci (kosze do segregacji w klasie), wielorazowe śniadaniówki, owoce i warzywa na II śniadanie, gaszenie światła, zakręcanie wody w kranie etc. Następnie poszczególne grupy dzielą się swoimi obserwacjami na forum klasy. W tym celu mogą pobawić się

SZKOŁY

Scenariusz nr 1

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

w grę „Moje bystre oczko widzi”. Jedna drużyna wybiera przedmiot lub czynność ze swojej listy i mówi: „**Moje ekoooczko widzi coś na literę...**” i wymienia literę, na którą zaczyna się wybrany przedmiot. Zadaniem pozostałych drużyn jest odgadnięcie, jaki przedmiot został wybrany. W tym celu mogą zadawać pytania zamknięte, czyli takie, na które można odpowiedzieć tylko tak lub nie. Na przykład: Czy to jest duże? Czy to jest przedmiot? Czy ma określony kolor? Po odgadnięciu Nauczyciel zapisuje odpowiedzi na tablicy, a uczniowie uzupełniają swoje notatki/rysunki o nowe przedmioty.

ALTERNATYWNA WERSJA ZABAWY BEZ DRUKOWANIA

Praca z **kartą pracy nr 3** może zostać zastąpiona notowaniem lub rysowaniem w zeszytach swoich spostrzeżeń na temat zachowań sprzyjających naszej planecie.

8. **MNIEJ GADANIA, WIĘCEJ DZIAŁANIA!** (burza mózgów; potrzebna karta pracy dla dzieci nr 3: Karta Misji cz. II)

Nauczyciel prosi grupy, aby wymyśliły pomysł na wspólną aktywność, którą mogą wykonać w klasie lub na terenie szkoły po to, by móc jeszcze więcej zrobić. Motywuje dzieci do działania, mówiąc, że najwięcej korzyści dla naszego środowiska można osiągnąć dzięki wcielaniu w życie nabytej wiedzy. Dzieci notują swoje pomysły na **karcie pracy nr 3**, a następnie Nauczyciel przeprowadza burzę mózgów wśród uczniów. W fazie zielonej zapisuje wszystkie pojawiające się pomysły, następnie w fazie czerwonej analizowane są podane propozycje i wybierane te, które są możliwe do realizacji. Nauczyciel numeruje je, a w kolejnej fazie urządza głosowanie i w efekcie wybrany zostaje jeden pomysł, który zostanie zrealizowany. Mogą to być na przykład takie pomysły jak: sprzątanie wokół szkoły, zasadzenie drzewa, wykonanie koszy do segregacji, jeśli ich nie ma, wykonanie planszy z informacjami pomocnymi w segregowaniu lub wiele, wiele innych – patrz Folder dla Nauczycieli.

ALTERNATYWNA WERSJA ZABAWY BEZ DRUKOWANIA

Podobnie jak wyżej, zamiast wypełniać **kartę pracy nr 3**, dzieci rysują swoje pomysły na wspólną aktywność ekologiczną w zeszytach lub na czystych kartkach. Dalej zabawa przebiega bez zmian.

SZKOŁY Scenariusz nr 1 PRZEBIEG ZAJĘĆ:

9. ZAKOŃCZENIE (potrzebna Karta „Kubusiowego Przyjaciela Natury”)

Następnie Nauczyciel prosi o otwarcie **Karty „Kubusiowego Przyjaciela Natury”** w miejscu poświęconym **misji SZKOŁA** i wykonanie umieszczonego tam zadania.

Na zakończenie lekcji Nauczyciel oświadcza dzieciom, że misja **SZKOŁA** została zakończona, i **wręcza im odznaki**, które dzieci przyklejają w odpowiednie miejsce na Karcie „Kubusiowego Przyjaciela Natury”.

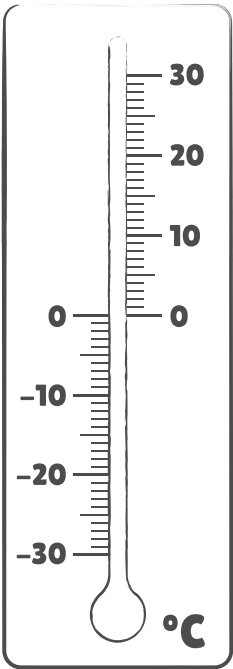
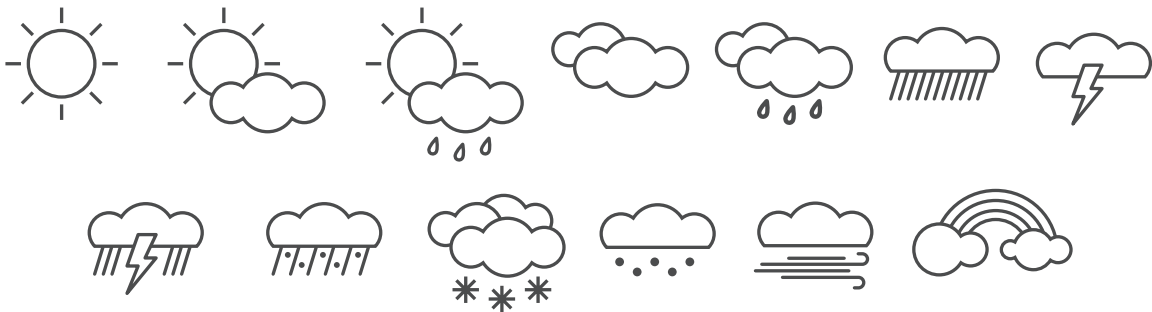

SCENARIUSZ NR 1
KARTA PRACY DLA DZIECI NR 2
KARTA MISJI CZ.I.

INSTRUKCJA: Jaka pogoda jest dzisiaj? Zaznacz lub narysuj.

INSTRUKCJA: Jakie są skutki zmiany klimatu?
Narysuj lub wytnij z gazetki.

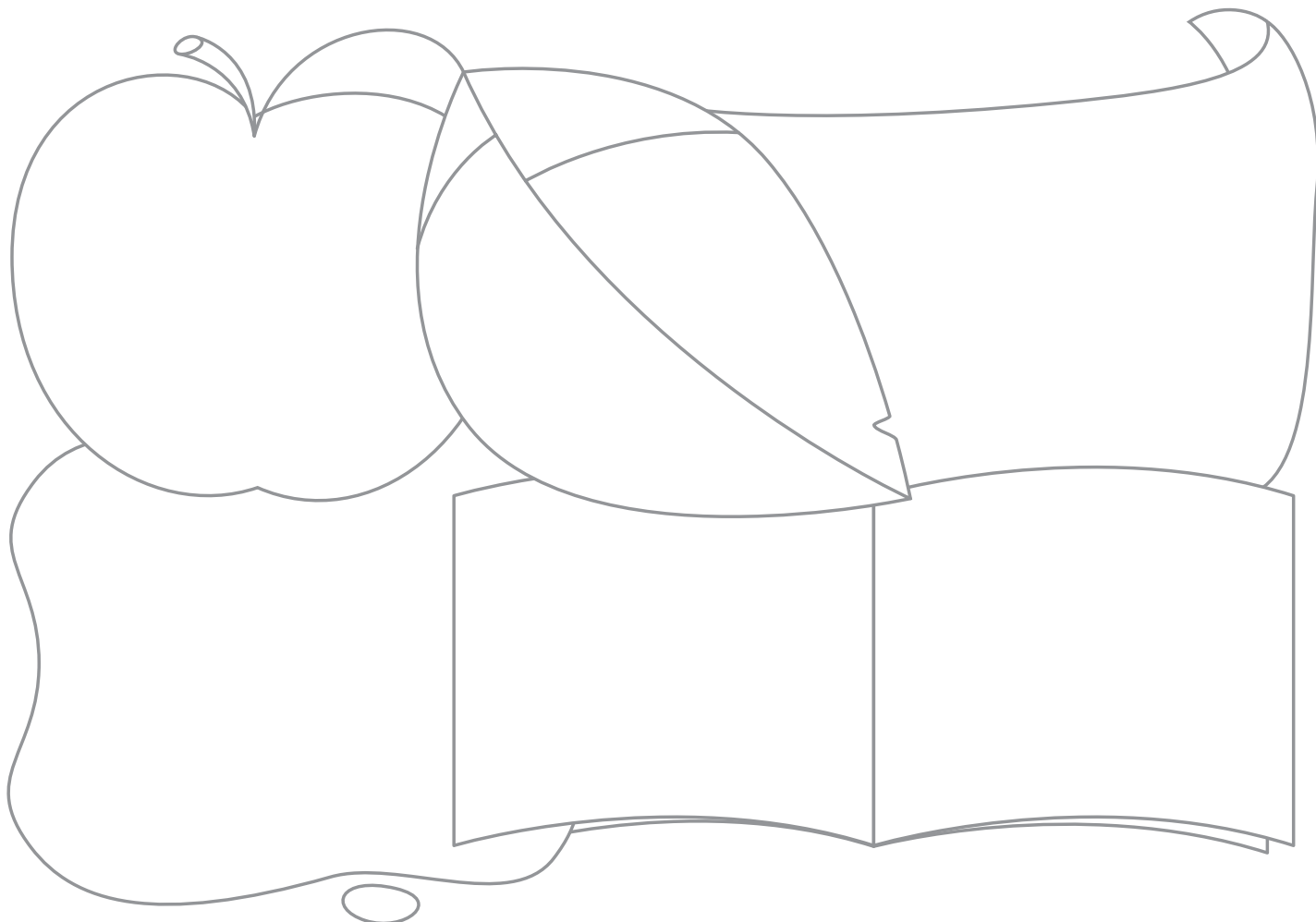

SCENARIUSZ NR 1

KARTA PRACY DLA DZIECI NR 3 KARTA MISJI CZ.II.

INSTRUKCJA: Rozejrzyj się po Twojej klasie i spróbuj znaleźć to, co świadczy o Waszych zachowaniach związanych z dbaniem o planetę. Mogą to być czynności lub przedmioty.

INSTRUKCJA: Opisz swój pomysł na klasową EKOAKTYWNOŚĆ.

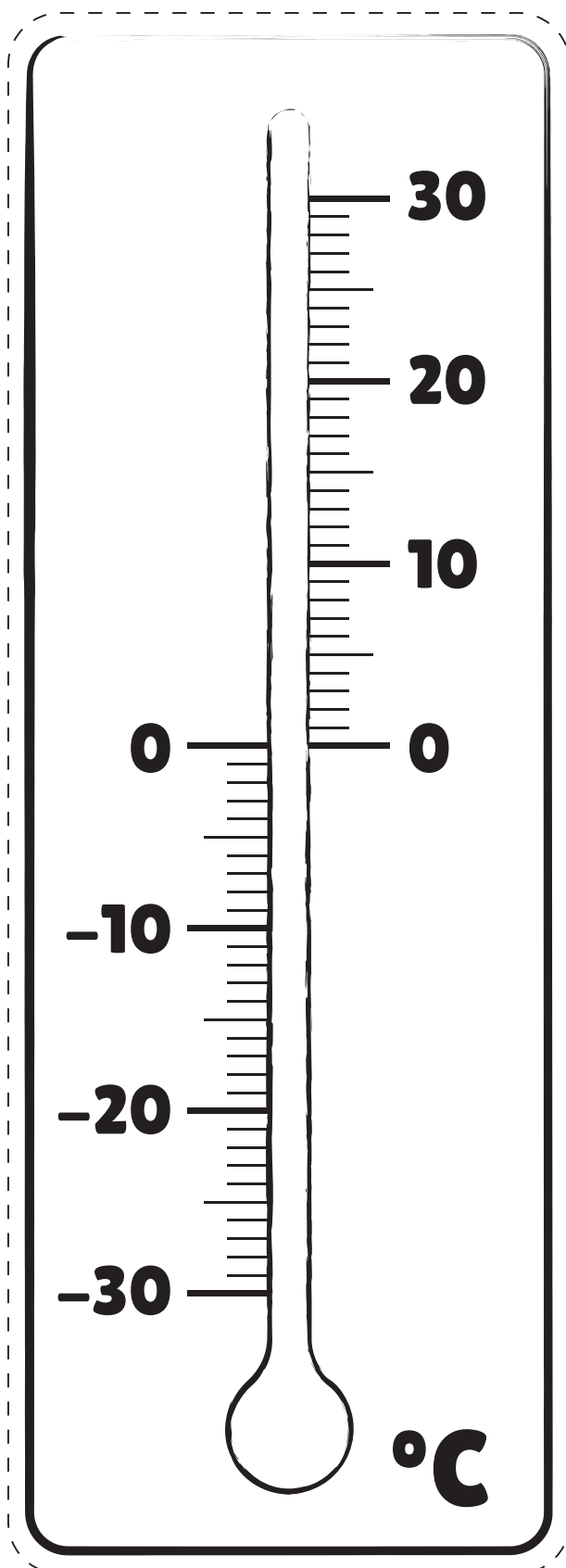

SCENARIUSZ NR 1

POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 1

INSTRUKCJA: Wytnij rysunek termometru i ukryj w sali. Poproś dzieci, aby odnalazły go, nie mówiąc, co to jest. Używaj instrukcji „ciepło-zimno”. Aby uatrakcyjnić zabawę, możesz pociąć rysunek na kilka części, które dzieci mogą złożyć po odnalezieniu wszystkich elementów.

SCENARIUSZ NR 1

POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 2: WEZWANIE KUBUSIA

Cześć Dzieciaki!

To ja, Kubuś. Piszę do Was, bo sprawa jest ważna. Chodzi o jeden stopień. Ale nie taki, jak w szkole, ani taki, jak mają schody. Chodzi o stopień Celsjusza. Anders Celsjusz to był taki słynny szwedzki fizyk i astronom, który wynalazł skalę do mierzenia temperatury. Zresztą używa się jej do dziś. No i właśnie o jeden stopień Celsjusza, czyli o jedną kreseczkę na termometrze, wzrosła średnia temperatura na Ziemi – naszej planecie. Naukowcy mówią, że w związku z tym zmienia się klimat i nie jest to dobra zmiana. Nazywają to globalnym ociepleniem i mówią, że trzeba działać, żeby temu zapobiegać.

Dlatego zapraszam każdego z Was do działania! Bo każdy z nas może dużo zrobić. Każdy. Oczywiście nie obniżymy temperatury od razu, ale być może sprawimy, że nie będzie rosła w przyszłości. To powinien być cel każdego człowieka na świecie, bo każdy z nas, wykonując różne czynności, ma wpływ na naturę.

Zapraszam Was do realizacji jedenastu misji, do których zostaliście specjalnie wybrani i dzięki którym będziecie mieli okazję poznać mnóstwo przydatnych informacji i wcielić je w życie. Od teraz jesteście drużyną, która wspólnie będzie rozwiązywać zadania, próbować odpowiadać na trudne pytania i wymyślać pomysły oraz rozwiązania po to, aby przyczynić się do dbania o dobro natury. Po każdej misji otrzymacie specjalną odznakę, którą będziecie mogli wkleić na specjalną Kartę „Kubusiowego Przyjaciela Natury”. Jest to dokument potwierdzający zrealizowanie przez Was misji. Otrzymacie także Karty Misji, dzięki którym łatwiej będzie przez nie przejść.

Pierwsza misja to SZKOŁA. W tej misji dowiedziecie się, co sprawia, że temperatura na Ziemi rośnie, z czego to wynika i co każdy z nas może zrobić, aby temu przeciwdziałać.

To co, gotowi na pierwszą misję? Zatem do dzieła!

Wasz Kubuś

SCENARIUSZ NR 1

POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 3: GAZETA

ZIEŁONE WIĄDOMOŚCI

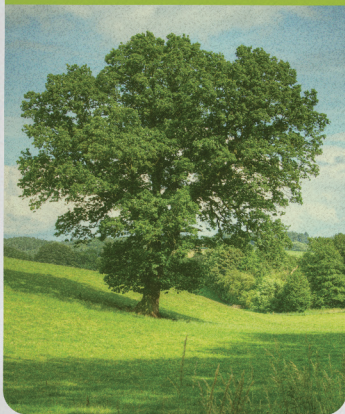
Bezpłatny magazyn dla miłośników klimatu

Cena: egzemplarz bezcenny* Nakład: dla wszystkich dzieci

SADŹMY DRZEWA

Każde rosnące drzewo, zwłaszcza w mieście, to skarb. Dają cień i wyraźnie obniżają temperaturę wokół siebie.

ULEWNE DESZCZE W PAKISTANIE

Jedna trzecia tego kraju znalazła się pod wodą.

Powódź spowodowała fala ulewnych deszczy, które spadły w sierpniu.

Największa rzeka w Niemczech, REN ma bardzo niski poziom wody.

Spadek zaczął się w lipcu.

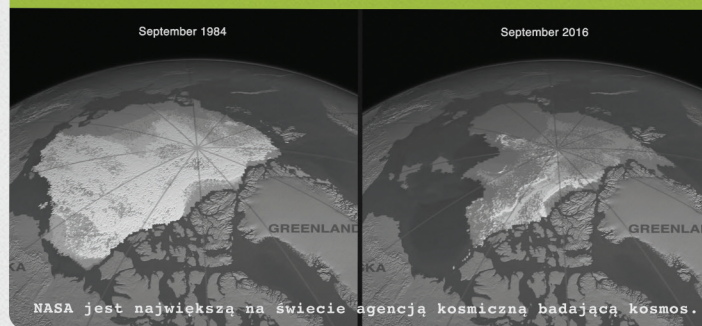

Klimat się zmienia

Naukowcy potwierdzają, że w ostatnich 150 latach temperatura na Ziemi wzrosła o około 1°C.

Od 1978 roku satelity NASA nieprzerwanie monitorują regiony polarne Ziemi. Naukowcy obserwują topnienie lodu w Arktyce, gdzie pokrywa widocznie się zmniejsza. Przyjrzyj się zdjęciom poniżej. Widzisz różnicę?

Niespotykane dotąd upały odnotowuje się w Wielkiej Brytanii.

W lipcu lotnisko Heathrow odwoływało loty z powodu topiącego się pasa startowego.

W ostatnich latach w Polsce zaobserwowano bardziej upalne lata i mniej mroźne zimy. Czy w tym roku spadnie śnieg?

Program Kubusiowi Przyjaciele Natury cieszy się ogromnym powodzeniem. Coraz więcej dzieci angażuje się w działania na rzecz klimatu.

SCENARIUSZ NR 1
POMOC DYDAKTYCZNA
DLA NAUCZYCIELA NR 5:
KARTA ODZNAK

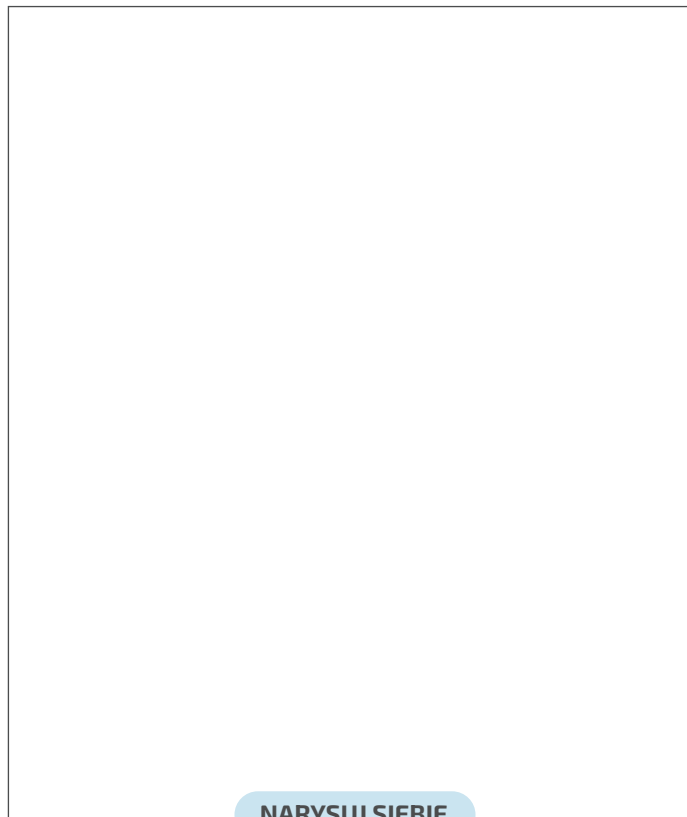
SCENARIUSZ NR 1

KARTA

„KUBUSIOWEGO PRZYJACIELA NATURY”

INSTRUKCJA: Dbaj o klimat – to ważna sprawa!
Jaki pomysł na aktywność **w trosce o klimat**
wygrał w Waszej klasie? Narysuj go koniecznie!

NARYSUJ SIEBIE

KOLOR OCZU

PSEUDONIM

ILE MASZ LAT?

Napisz lub zaznacz na palcach

ODCISK PALCA

PAMIĘTAJ

Dbaj o rośliny i zwierzęta, to nasi przyjaciele.
Wspólnie z nimi tworzymy jeden wielki ekosystem.

Oszczędzaj ciepłą wodę i prąd,
a kiedy to możliwe wybieraj rower lub spacer
zamiast podróży samochodem.

Segreguj odpady, dzięki temu można część
z nich wykorzystać do produkcji czegoś nowego.

Kupuj mądrze. Wybieraj produkty lokalne
i sezonowe dzięki temu zmniejszasz swój ślad
węglowy. Zwracaj uwagę na datę przydatności
produktów. Zanim kupisz coś nowego zastanów
się, czy naprawdę tego potrzebujesz,
lub czy nie można tego naprawić.

Dbaj o siebie i swoją kondycję.

Jedz dużo warzyw i owoców oraz uprawiaj sport
zamiast oglądać TV i grać na komputerze – to się
optaci Tobie i naturze.

